

Warsztaty

„Dzieci-migranci o nieuregulowanym statusie prawnym w Polsce. Strategie na rzecz ich ochrony”

9 grudnia 2011: Zarys problematyki

Niniejsze warsztaty organizowane są w ramach projektu **‘Budowanie strategii w celu poprawienia ochrony nieudokumentowanych dzieci w Europie’** („Building Strategies to Improve the Protection of Undocumented Children in Europe”). Projekt ma na celu rozpowszechnić wiedzę na temat trudności, z jakimi spotykają się dzieci o nieuregulowanym statusie prawnym* – dzieci migrantów nieudokumentowanych oraz te, które same nie posiadają dokumentów – gdy starają się one egzekwować swoje podstawowe prawa, jakimi są dostęp do edukacji, dostęp do służby zdrowia oraz możliwość zakwaterowania na terenie Europy. Nasz projekt ma na celu zbudowanie strategii, które pozwolą pokonać te trudności.

Dzieci o nieuregulowanym statusie prawnym są trzykrotnie bardziej narażone na znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej: po pierwsze, ponieważ są dziećmi, po drugie, ponieważ są migrantami i po trzecie, a zarazem przede wszystkim, ponieważ są one migrantami nieudokumentowanymi.

Pomimo ustawowych uprawnień do edukacji na szczeblu podstawowym i średnim, opieki zdrowotnej oraz zakwaterowania, dzieci o nieuregulowanym statusie prawnym spotykają się z licznymi barierami przy egzekwowaniu tych praw w większości krajów europejskich. Są one narażone na wysokie ryzyko ubóstwa, eksploatacji, wykluczenia społecznego i przemocy.

Powyższe warsztaty mają na celu zwiększenie świadomości wśród uczestników jeżeli chodzi o problemy, z jakimi borykają się dzieci o nieuregulowanym statusie w przypadku dostępu do edukacji, dostępu do opieki zdrowotnej oraz możliwości zakwaterowania w Polsce. Mają również na celu wspólne wypracowanie konkretnych działań oraz strategii zmierzających do pokonania zidentyfikowanych trudności.

Z myślą o uczestnikach warsztatów i w oparciu o kluczowe dane z wcześniejszych badań, przygotowaliśmy sprawozdanie, które naświetla kwestie prawne i polityczne w przypadku dostępu dzieci o nieuregulowanym statusie prawnym w Polsce do służby zdrowia, edukacji oraz zakwaterowania, a także pokazuje ich sytuację w praktyce (a więc to, czy i w jakim stopniu są one w stanie w rzeczywistości egzekwować swoje prawa). Podczas warsztatów zaprezentowany zostanie szereg referatów, a także będą miały miejsce panele dyskusyjne oraz sesje dotyczące budowania strategii, co pozwoli wszystkim uczestnikom warsztatów wymienić się swoimi doświadczeniami oraz spostrzeżeniami.

Jest to jeden z serii siedmiu warsztatów prowadzonych w ramach projektu: ‘Budowanie strategii w celu poprawienia ochrony nieudokumentowanych dzieci w Europie’, które poza Polską, również odbędą się w Belgii, Francji, Włoszech, Holandii, Hiszpanii oraz Wielkiej Brytanii.

Na podstawie wniosków z tej serii warsztatów powstanie dokument zawierający zalecenia, które pomogą zapewnić wyżej wymienione prawa dzieciom o nieuregulowanym statusie prawnym we wszystkich Państwach Członkowskich UE oraz na szczeblu europejskim. Dokument ten zostanie zaprezentowany podczas konferencji europejskiej w styczniu 2013 r.

* Kim są 'dzieci o nieuregulowanym statusie prawnym'?

To dzieci-migranci, na których życie nieuregulowany status prawny ma bezpośredni wpływ.

Dzieci te stanowią zróżnicowaną grupę. Należą do niej dzieci o nieuregulowanym statusie prawnym, czyli tzw. dzieci nieudokumentowane. Rodzic/rodzice lub opiekun/opiekunowie takiego dziecka mogą również być migrantami nieudokumentowanymi, na przykład, jeśli przekroczyli granicę danego kraju bez wymaganego zezwolenia lub jeśli jako rodzina pozostali na terenie danego kraju, po tym jak wygasły ich pozwolenia na pobyt lub wize. Rodzic/rodzice lub opiekun/opiekunowie takiego dziecka mogą również posiadać uregulowany status migracyjny, na przykład, jeśli dziecko przybyło do Europy w celu połączenia z rodziną, ale nie podlega ono pod żaden oficjalny program łączenia rodzin. Dziecko, które rodzi się na terenie Europy może także automatycznie stać się nieudokumentowanym migrantem, jeśli jego rodzice są nieudokumentowanymi migrantami.

Dzieci-migranci o uregulowanym statusie prawnym mogą stać się nieregularnymi migrantami, jeśli ich rodzic/rodzice lub opiekun/opiekunowie to migranci nieudokumentowani. Na przykład, dzieje się tak, gdy dzieci nabywają obywatelstwo na zasadzie prawa krwi od jednego z rodziców lub gdy nabywają obywatelstwo na zasadzie prawa ziemi. W niektórych krajach, takich jak Francja oraz Irlandia, nie wymaga się od dzieci, odpowiednio do lat 18 oraz 16, własnych dokumentów. Tłumaczy to fakt, że w krajach tych nie istnieje pojęcie „dziecka nieudokumentowanego”. Pomimo to, nieuregulowany status prawny rodziców nadal ma wpływ na życie tych dzieci.

Dzieci nieudokumentowane to również takie dzieci, które zostały wysłane przez rodzinę do Europy w poszukiwaniu lepszego życia, albo uciekinierzy, którzy z tego powodu żyją bez rodziny czy opiekunów. Niektóre dzieci to ofiary handlu ludźmi, które w ten sposób przedostają się do Europy, z rodzinami lub bez nich, i stają się również migrantami nieudokumentowanymi. Niniejszy projekt skupia się na dzieciach, które przybywają do Europy wraz ze swoimi rodzinami lub opiekunami, a także na ich dostępie do podstawowych praw społecznych. Dzieci nieudokumentowane są mało widoczne w społeczeństwie, co jest powodem do zmartwień. Brakuje również danych na temat tego, jaki wpływ ma na nie polityka dotycząca migrantów o nieuregulowanym statusie. Wiadomo natomiast, że dzieci te znajdują się często w bardzo trudnych sytuacjach życiowych oraz bez dostępu do podstawowych praw społecznych. Ponieważ większość krajów UE posiada systemy prawne, które, w bardziej lub mniej doskonały sposób, zajmują się małoletnimi dziećmi podróżującymi bez opiekunów, dziećmi cudzoziemskimi pozostawionymi bez opieki oraz dziećmi, które są ofiarami handlu ludźmi, niniejszy projekt nie skupia się na problemach tych grup dzieci. Jednakże, problem dostępu do podstawowych praw społecznych dotyczy tych dzieci cudzoziemskich pozostawionych bez opieki, które nie podlegają prawu w zakresie recepcji dla małoletnich dzieci podróżujących bez opiekunów i które pozostają niewidoczne dla opieki społecznej. Problem ten dotyczy również ofiary handlu ludźmi zanim zostaną one zidentyfikowane, o ile mogą one uzyskać dostęp do podstawowych praw społecznych.